

SPRAWOZDANIA

Joanna Cukras-Stelągowska

Wydział Nauk Pedagogicznych
Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

Sprawozdanie z konferencji naukowej pt.

PAMIĘĆ W PEDAGOGICE

(TORUŃ, 1–2.03.2016 R.)

Katedra Historii Myśli Pedagogicznej i Katedra Teorii Wychowania Wydziału Nauk Pedagogicznych w dniach 1–2 marca 2016 r. zorganizowały konferencję na temat roli pamięci w pedagogice. W dwudniowym spotkaniu wzięli udział prelegenci z 18 ośrodków naukowych w Polsce i jednego zagranicznego, tj. Papieskiego Uniwersytetu Salezjańskiego w Rzymie. Patronat honorowy objął Komitet Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk, Towarzystwo Naukowe w Toruniu i Toruńskie Koło Towarzystwa Historii Edukacji. W skład komitetu naukowego weszli: prof. zw. dr hab. Krzysztof Jakubiak (UG), dr hab. Wiesław Jamrożek, prof. UAM, dr hab. Piotr Petrykowski, prof. UMK, prof. zw. dr hab. Andrzej Radzimiński (UMK), prof. zw. dr hab. Bogusław Śliwerski (UŁ), prof. zw. dr hab. Władysława Szulakiewicz (UMK).

Za trud organizacji konferencji odpowiedzialni byli pracownicy Katedry Historii Myśli Pedagogicznej i Katedry Teorii Wychowania w osobach: dr Joanna Falkowska, dr Dorota Grabowska-Pieńkosz, dr Joanna Cukras-Stelągowska oraz dr Jarosław Horowski.

Uroczystego otwarcia konferencji dokonał dr hab. Piotr Petrykowski, prof. UMK, Dziekan Wydziału Nauk Pedagogicznych UMK i kierownik Katedry Teorii Wychowania. Profesor P. Petrykowski nawiązywał do historii naszego Wydziału (wcześniej Instytutu Pedagogiki, Instytutu Pedagogiki i Psychologii, a początkowo Katedry Pedagogiki). Zebranych gości powitała również główna inicjatorka spotkania – prof. zw. dr hab. Władysława Szulakiewicz, kierownik Katedry Historii Myśli Pedagogicznej. Pani Profesor w swym otwierającym przemówieniu przypomniała nam o głównych związkach pedagogiki z kategorią pamięci. Akcentowała czym jest sztuka pamięci oraz jakie są skutki braku tejże pamięci.

Pierwszego dnia miały miejsce obrady plenarne prowadzone przez dr hab. P. Petrykowskiego, prof. UMK oraz prof. zw. dr hab. W. Szulakiewicz. Konferencję otworzył referat prof. zw. dr hab. Bogusława Śliwerskiego (UŁ) nt. *Pamięć społeczna a historyczna w pedagogice współczesnej*. Jako drugi głos zabrał prof. zw. dr hab. Andrzej Radziwiński (UMK). W swoim wystąpieniu: *Pamięć i brak pamięci, czyli jak manipuluje się przeszłością i współczesnością* przedstawił, w jaki sposób zmieniać się może polityka historyczna. Kolejny prelegent – dr hab. P. Petrykowski, prof. UMK w referacie pt. *Pamięć jako fundament poczucia wspólnoty i źródło sensu* nawiązywał w szczególności do nakazów pamiętania w tradycyjnym judaizmie. Z kolei, dr hab. Bogusław Milerki, prof. ChAT w wystąpieniu zatytułowanym *Anamnetyczny wymiar kształcenia humanistycznego* wskazywał na uwikłania i brak neutralności struktur tego kształcenia.

W dalszej części obrad plenarnych mieliśmy okazję wysłuchać dr hab. Marię Opielę z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, która przygotowała niezwykle interesującą prezentację na temat edukacji dla podtrzymania tradycji i ochrony dziedzictwa kulturowego w pismach Edmunda Bojanowskiego. Sesję plenarną zamykało wystąpienie prof. zw. dr hab. Władysławy Szulakiewicz zatytułowane *Spadek nie do odrzucenia. Pamięci mistrza poznawania przeszłości oświatowo-wychowawczej*. Słuchacze mieli okazję dowiedzieć się między innymi, jakim nauczycielem akademickim był prof. Czesław Majorek, jakich miał mistrzów, w jaki sposób dbał o rozwój uprawianej dyscypliny, a także czego ocze-

kiwał od swoich uczniów. Pierwszy dzień obrad zakończył się ożywioną dyskusją dotyczącą relacji pomiędzy historią a pamięcią.

Drugiego dnia odbyła się kolejna sesja plenarna prowadzona przez dr hab. Wiesława Jamrożka, prof. UAM i prof. dr hab. Władysława Szulakiewicza. Rozpoczęło ją wystąpienie dr hab. W. Jamrożka: *Dziedzictwo kulturowe Polaków kresowych we współczesnej edukacji*. Pan Profesor opowiedział nam między innymi o inicjatywach społecznych upamiętniających Kresy oraz wskazał na potrzebę utworzenia muzeum kresowego. Dr hab. Witold Chmielewski, prof. UJK przypominał jak ważna jest pamięć o dorobku Polaków na uchodźctwie, w szczególności tworzonym wówczas szkolnictwie. W referacie pt. *Kwestia podtrzymania tradycji i dziedzictwa kulturowego w założeniach edukacyjnych uchodźstwa w czasie drugiej wojny światowej* podkreślał istotę wychowania patriotycznego. Z kolei dr hab. Joanna Król (US) przygotowała prezentację na temat modelowania zbiorowej pamięci historycznej młodego pokolenia Polski Ludowej i PRL w okresie stalinowskim 1948–1956.

Ostatnia prelegentka w tej części obrad – dr hab. Katarzyna Dormus, prof. UP w swoim wystąpieniu: *Archiwum społeczne jako źródło wiedzy o przeszłości polskiej szkoły* przybliżyła uczestnikom konferencji istotę tego rodzaju archiwów, ich rozwój, a także akcentowała konieczność promocji.

Rozpoczęły się obrady w trzech równoległych sekcjach. Sekcję pierwszą prowadziły: dr hab. Katarzyna Dormus, prof. AP i dr Joanna Falkowska. Sekcję drugą: s. dr hab. Maria Opiela i o. dr Andrzej Paweł Bieś. Zaś opiekę nad sekcją trzecią sprawowały: dr hab. Edyta Wolter, prof. UKSW oraz dr Joanna Cukras-Stelągowska.

W ramach Sekcji I miały miejsce następujące wystąpienia:

- dr hab. Elżbieta Magiera, prof. US: *Twórcy szczecińskiej pedagogiki*
- dr hab. Agnieszka Wałęga, prof. UMK: *„Szkoła” wobec pytań o dziedzictwo polskiej teorii i praktyki pedagogicznej*
- dr Joanna Falkowska (UMK): *Dziedzictwo pedagogiczne polskich autorek drugiej połowy XIX wieku*
- dr Anna Królikowska (AIK Kraków): *Pamięć szkoły w czasopiśmie chyrowskich*

- dr hab. Marta Urlińska, prof. UMK: *Połączeni wspólnymi ideami. Losy uczniów i nauczycieli LO im. E. Romera w Rabce*
- dr Dorota Grabowska-Pieńkosz (UMK): *Pamiętnikarski obraz nauczycieli galicyjskich*
- dr Ryszard Ślęczka (UP): *Wspomnienia dyrektorów i nauczycieli o krakowskich szkołach zawodowych*

W Sesji II odbyło się dziewięć wystąpień:

- o. dr Andrzej Paweł Bieś (AIK, Kraków): *Pamięć o nauczycielach, wychowawcach i formatorach w nekrologach zakonnych z końca XVIII i początku XIX wieku*
- s. dr Agnieszka Skrzypek (KUL): *Pamięć o dziedzictwie pierwszych pokoleń słuźebniczek źródłem kształtowania tożsamości Zgromadzenia Słuźebniczek Dębickich*
- dr hab. Piotr Gołdyn, prof. UAM: *Przejawy komemoracji nauczycieli na przykładzie Wielkopolski Wschodniej*
- ks. dr Mirosław Wierzbicki (UPS, Rzym): *Zasłuźeni dla salezjańskich ośrodków wychowawczych. Przykład „Domu Młodzieży” w Trzcińcu*
- dr hab. Justyna Gulczyńska (UAM): *Wiara katolicka w świadomości polskiej młodzieży szkolnej lat 80. – kontekst tożsamościowy*
- dr Maria Radziszewska, dr Anita Suchowiecka (UWM): *Szkolne Izby Pamięci Narodowej na Warmii i Mazurach jako miejsce podtrzymywania tradycji i ochrony dziedzictwa kulturowego*
- dr Beata Topij-Stempińska (AIK, Kraków): *Pamięć rodzinna. W poszukiwaniu tożsamości*
- mgr Paweł Śpica (UG): *Rola pamięci rodzinnej w procesie kształtowania własnej tożsamości – doświadczenie autobiograficzne*
- dr Barbara Surma (AIK, Kraków): *Pamięć i narracja w kształtowaniu tożsamości kulturowej w pedagogice Marii Montessori*

Równie szeroki wachlarz propozycji tematycznych przyniosła Sekcja III:

- dr Jan Ryś (UP): *Rola tradycji w wychowaniu żołnierskim w XVI–XVII wieku*
- dr hab. Kazimiera Jaworska (PWSZ, Legnica): *Dziedzictwo Piastów Śląskich w świadomości uczniów pierwszego powojennego liceum ogólnokształcących w Legnicy*

- dr hab. Jerzy Kochanowicz, prof. DSW: *Edukacyjne aspekty pamięci o Sprawiedliwych wśród Narodów Świata*
- dr hab. Edyta Wolter, prof. UKSW: *Pamięć historyczna podstawą świadomości ekologicznej w XXI wieku*
- dr Katarzyna Kochan (UZ): *Edukacja domowa w Polsce – tradycje i współczesność*
- dr Aneta Bołdyrew (UŁ): *Pamięć o dziejach „małej ojczyzny”. Edukacyjne i wychowawcze walory historii regionalnej i lokalnej*
- dr Joanna Cukras-Stelągowska (UMK): *Świat wartości żydowskich w przekazie międzypokoleniowym*
- dr Jarosław Horowski (UMK): *Pamięć jako fundament roztropności*

Po zakończeniu obrad ponownie wszyscy zebrali się, aby wspólnie podsumować referaty z poszczególnych sekcji i wysłuchać krótkich sprawozdań moderatorów. Zebranych uroczyście pożegnała prof. zw. dr hab. W. Szulakiewicz, zaś dr hab. P. Petrykowski zakończył swoją wypowiedź zaproszeniem uczestników konferencji do ponownego spotkania w progach naszego Wydziału i zachętą do odwiedzenia Torunia.

